

UZ PRVI BROJ

Časopis “Nova Croatica” ima ambiciju nastaviti prekinuti kontinuitet stare “Croaticae”, proširen u svomu programu i segmentom kulture. Svoj prvi broj nudi čitateljima i kulturnoj hrvatskoj javnosti u formi tematskog broja posvećenoga Stanku Lasiću u povodu njegove osamdesete godišnjice života. Iako su svi prilozi nastali u povodu i s namjenom, pa bi stroga segmentacija bila svakako prekruta, radovi se mogu grupirati najmanje u tri dijela.

Prvi dio tekstova izravno problematizira neke aspekte Lasićeva bogatoga književno-znanstvenoga rada opisujući ga, dijalogizirajući i polemizirajući s određenim Lasićevim postavkama. Tako Cvjetko Milanja kritički ukazuje na aporije Lasićeve metode ontološkog strukturalizma dok Ljerka Šiffler naznačuje strukturu Lasićeva mišljenja skicirajući obrise njegove “deduktivne zgrade” koja je usvojila i preradila različite teorijske, filozofske modele zapadnoeuropske misli 20. stoljeća. Prikazujući Lasićevu elaboraciju tuđih elaboracija Erazma Roterdamskog (Huzinga, Zweiga, Krleže), uključujući i Lasićeva razmišljanja o istom problemu (Europi), Leo Rafolt detektira zapravo Lasićevo “mišljenje Europe”, i to s obzirom na jednako Krležno bolno razmišljanje o odnosu Subjekta i Drugoga, Središta i Periferije, Subjekta i Objekta, Originala i Kopije, dakako, u smislu moralne strukture, a ne samo pojedinih pragmatičkih modaliteta. Suzana Coha, problematizirajući recepciju Marije Jurić Zagorke, posebno ističe zasluge Stanka Lasića zbog “heretičkog predmeta” književno-znanstvene teme i mjesta Zagorke u “društvu teksta”. Marina Protrka propitkuje Lasićev stav prema vlastitoj kulturi kao ne-Himalaji pokušajući ga razumjeti iz vlastitih mu nemira. U svojoj dugoj djelatnosti Stanko Lasić se vrlo malo bavio poezijom kao analitičkim pred-

metom, pa Tonko Maroević diskutira o tome “polju zanimanja” ovaj put posebno raščlanjujući Lasićeve tekstove o pjesništvu Ota Šolca te naznačuje da, bez obzira na Lasićev “poluprivatni” i prijateljski povod, njegovo čitanje Šolca ne precjenjuje Šolcovo pjesništvo iz tih razloga, već jednostavno iz razloga “egzistencijalna uloga” Šolcova pjesništva a zanemarivanja estetskog učinka.

Drugoj skupini tekstova pripadali bi oni prilozi kojima su povod bili neki Lasićevi tekstovi ili problemi kao, npr. rad Mire Kolar-Dimitrijević o porodici Fancev, Vladimira Bitija o gospodaru i robu, s jasnim aluzijama na Lasićem preuzetu Hegelovu dilemu, ali sada problematiziranu u kontekstu heremeneutičkih i poststrukturalističkih teorijskih promišljanja. Čak bi se i tekst Milivoja Solara o lošoj književnosti, podrazumijevajući pitanje ukusa i pitanje kriterija, donekle mogao povezati s implikacijama nekih Lasićih preokupacija, dok je rad Slobodana Prosperova Novaka zapravo minuciozna rekonstrukcija Držićeva životopisa od 1538. do 1543. utemeljena na dokumentima iz sienskih arhiva i na svoj način odličan uvod u 500. godišnjicu Držićeva rođenja. Milana Mesića rad o pojmu kulture u raspravama o multikulturalizmu dotiče se određenim elaboracijama i tezama također nekih Lasićevih razmatranja o kulturi hrvatskoj, bugarskoj i srpskoj, naročito poslije zadnjih ratova na ovim prostorima.

Treći dio tekstova u zborniku također su prigodne, a s obzirom na časopisnu sintaksu, i očekivane naravi. Misli se u prvome redu na uvodno Lasićevo biografsko-bibliografsko inventariziranje i prezentiranje, a onda na dva prikaza na samome kraju časopisa. Prvi je prikaz Miroslava Šicela, koji Lasićeve *Autobiografske zapise* (2000.) ne čita kao tek puku autobiografiju, već i kao „sumu Lasićianu“, tj. uvid u hrvatsku kulturnu i književnu historiografiju. Sličan je i tekst Vinka Brešića o Lasićevim zadnjim dvjema knjigama *Članci, razgovori, pisma* i *Bibliografija Stanka Lasića* (2004.) koji na pregnantan način rezimira odjeke Lasićeva djela ističući kako je ovim knjigama ono zaokruženo, ali nikako i okončano te kako svojom monumentalnošću reprezentira sasvim određenu epohu nacionalne i europske kulturne i političke misli.

Može se zaključiti kako novi časopis, koji želi nastaviti dio onoga što je radio časopis u čijoj je redakciji bio i Stanko Lasić, na dostojan način obilježava slavljenikovu obljetnicu i tako ujedno otpočinje svoju novu seriju. Pri tome su se Lasiću jednakim marom odužili i članovi Katedre na kojoj je i sam radio kao i članovi Filozofskog fakulteta, naime, zbornikom koji je još jedan prilog *lasićologiji*, ali je ujedno i vrijedan prilog hrvatskoj kulturi i književnoj znanosti uopće.